



BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA



Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2003. GODINU**

Sarajevo, juli 2004. godine



SADRŽAJ

| | | |
|-------------|---|----------|
| 1. | MIŠLJENJE REVIZORA | 3 |
| 2. | NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE | 4 |
| 2.1. | Sistem internih kontrola | 4 |
| 2.1.1. | Pravila i procedure trošenja | 4 |
| 2.1.2. | Informacioni sistem | 4 |
| 2.2. | Budžet i izvršenje budžeta | 6 |
| 2.3. | Računovodstvo | 7 |
| 2.3.1. | Finansijski izvještaji | 7 |
| 2.3.2. | Nabavka sredstava | 7 |
| 2.4. | Popis sredstava i izvora sredstava | 8 |
| 3. | KORESPONDENCIJA | 9 |



1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja (uključujući i odluke rukovodstva) i finansijskog poslovanja **Tužilaštva Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) za finansijsku 2003. godinu.

Revizija je izvršena u dva perioda: od 02.10. do 05.10.2003. godine prethodna revizija i od 22.05. do 27.05.2004. godine završna revizija

U nadležnosti je Ureda za reviziju, shodno općeprihvaćenim revizionim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvršiti reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

- 1.2. Rukovodstvo Suda odgovorno je za efikasno poslovanje koje treba biti u saglasnosti sa zakonskom regulativom, a uključuje i podnošenje pouzdanih izvještaja o poslovanju u godišnjem finansijskom izvještaju.

- 1.3. Odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije. Shodno članu 13. stav 4. Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br.17/99) naša je obveza da izvijestimo:

- da li su računi sastavljeni u skladu s važećom zakonskom regulativom;
- da li godišnji izvještaji predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
- ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kojom su organizacije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.

Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu da li finansijski izvještaji prikazuju stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Tužilaštva. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Tužilaštva.

Smatramo da revizija koju smo obavili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

- **Ured za reviziju za finansijske izvještaje Tužilaštva za 2003. godinu izražava negativno mišljenje zbog niže navedenih stavova:**
- Vrijednost sredstava i izvora sredstava iskazana u izvještaju 'Bilans stanja' potcijenjena je za neproknjižene nabavke i donacije stalnih sredstava u 2003. godini u iznosu od 278.581,17 KM (tačka 2.3.2);
- Sistem internih kontrola kojima se obezbjeđuje efikasnost i ekonomičnost finansijskog poslovanja Tužilaštva u 2003. godini nije bio na zadovoljavajućem nivou (tačka 2.1.);
- Pravila i kriteriji kojima se regulišu pojedini troškovi nisu doneseni i usvojeni kao pisane procedure kojima se postiže veća ekonomičnost i efikasnost u trošenju javnog novca (tačka 2.1.1.);
- Nabavke pojedinih kapitalnih sredstava knjižene su pogrešno na teret troškova umjesto na stalna sredstva (tačka 2.3.1.).



2. NALAZI I PREPORUKE

2.1. Sistem internih kontrola

Revizijom poslovanja Tužilaštva ustanovili smo određene nedostatke u sistemu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na: donošenje potrebnih internih pravila kojima se reguliše trošenje javnog novca, nedostajuće pisane procedure koje se odnose na funkcionisanja IT sistema, primjenu propisa koji definišu oblast nabavki i primjenu računovodstvenih standarda i načela.

Imajući u vidu značaj sistema internih kontrola rukovodstva kao skupa postupaka i mjera koje osiguravaju tačnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, želimo skrenuti pažnju da navedeni nedostaci imaju uticaja na finansijsko poslovanje i pouzdanost godišnjih finansijskih izvještaja Tužilaštva.

2.1.1. Pravila i procedure trošenja

Tužilaštvo nema usvojena pravila i procedure kojima se regulišu pojedine kategorije troškova, kao što su troškovi za korištenje službenog vozila, troškovi reprezentacije, pravne i prevodilačke usluge, upotreba fiksnih i mobilnih telefona, te nabavku i upotrebu stručne literature. Pravila potrošnje definišu kriterije i postupke kojima se stiču prava na ostvarivanje, evidentiranje i kontrolu nastalih troškova od ovlaštenih lica.

Revizija preporučuje Tužilaštvu da odmah pristupi donošenju internih pravila, kojima se regulišu kriteriji i procedure trošenja javnog novca, pojedinačno za sve značajnije vrste troškova. Jasnim i preciznim regulisanjem troškova na kojima se mogu postići eventualne uštede, te dosljednom primjenom usvojenih procedura, postiže se ekonomičnije i efikasnije poslovanje.

Revizija je utvrdila da je Tužilaštvo isplatilo naknadu za godišnji odmor u dva navrata. Prvi dio isplaćen je po Odluci o isplati naknade za godišnji odmor broj: 175/03 od 01.07.2003. godine u iznosu od 1.500 KM po zaposlenom uz obrazloženje da Tužilaštvo cijeni težinu ukupne društveno ekonomske situacije u zemlji. Drugi dio regresa isplaćen je po Odluci o isplati razlike naknada za godišnji odmor za 2003. godinu broj: 395/03 od 28.11.2003 godine, prema kojoj je razlika naknade isplaćena samo tužiocima, a ne i administrativnom osoblju.

Revizija smatra da ovakav način isplate regresa nije u skladu sa Odlukom Vijeća ministara i nije transparentan. Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da ubuduće odluke Vijeća ministara dosljedno primjenjuje.

2.1.2. Informacioni sistem

Provjerom i testiranjem informacionog sistema, utvrđeno je da Tužilaštvo nema organizovan informacioni sistem i da ne postoji organizaciona kontrola po ovom pitanju. Također, nije kreirana strategija informatičkog razvoja, kao ni procedure za korištenje kompjutera, zaštitu podataka i pravljenje rezervnih kopija, što sve zajedno utiče na povećanje rizika neadekvatnog korištenja informacionih sistema u radu.



Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da izvrši analizu potreba u skladu sa svim specifičnostima institucije, te da kreira razvojnu IT strategiju koja bi trebala biti u saglasnosti sa razvojnom strategijom ICT-a (Independent Judicial Commission). Ova strategija uključuje povezivanje Tužilaštva sa ostalim tijelima u Bosni i Hercegovini.

U uredima se koriste računari koji nemaju licencirane softvere, tako da se rukovodstvu Tužilaštva sugeriše da odmah pregleda postojeće softvere i da u slučaju nabavke novih vodi računa o licencama. Također je utvrđeno da sa ne posjeduje licencirana antivirusna zaštita, niti organizovanu aktivnost sačinjavanja rezervnih kopija, što može uticati na trajni gubitak bitnih podataka u elektronskoj formi.

Rukovodstvo treba poduzeti aktivnosti koje se odnose na sigurnost informacionog sistema. Neophodno je i uspostavljanje sistema pravljenja rezervnih kopija, kako bi se izbjegao rizik od gubitka bitnih podataka za funkcionisanje Tužilaštva. Također, treba da uspostavi efikasan sistem upravljanja elektronskim podacima.

Projektnim planom ISFU-a nije planirano da Tužilaštvo bude povezano on-line sa Ministarstvom finansija i trezora, kompletna dokumentacija se nosi u Ministarstvo na knjiženje, što obzirom da ne postoji sistemska kontrola ISFU sistema, predstavlja rizik unosa pogrešnih naloga.

Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da pojača interne kontrole koje se tiču unosa podataka, kao i finansijsko izvještavanje, kako bi se smanjio rizik unošenja u sistem pogrešnih ili nepostojećih faktura. Tužilaštvo je dužno da u koordinaciji sa Ministarstvom finansija i trezora propiše procedure kojima će regulisati ovu oblast.



2.2. Budžet i izvršenje budžeta

Odobreni rebalans budžeta Tužilaštva za 2003. godinu iznosio je 2.000.038 KM, od toga za tekuće izdatke 1.447.383 KM, a za kapitalne izdatke 552.655 KM.

Po završetku poslovne godine Tužilaštvo je ostvarilo ukupne troškove u iznosu od 640.841 KM, te izvršilo kapitalna ulaganja u visini od 127.621 KM. Ukupni izdaci Tužilaštva iznose 768.462 KM što u odnosu na odobreni iznos budžeta predstavlja ostvarenje u iznosu od 38%. Ovako nizak procenat ostvarenja budžeta u 2003.godini rezultat je kadrovske nepopunjenosti (Tužilaštvo je počelo sa radom 27.01.2003.g.).

PREGLED OSTVARENJA BUDŽETA U 2003 GODINI

| R. Br. | Vrsta rashoda | Odobreno budžetom 2003. god. | Odobreno po rebalansu za 2003. god. | Rest. po odluci VM | Tekuća rezerva | Ukupno budžet za 2003.godinu | Izvršenje budžeta za 2003.godinu | Odstupanje (6-7) | Indeks (7/6) |
|------------|---------------------------------|------------------------------|-------------------------------------|--------------------|----------------|------------------------------|----------------------------------|------------------|--------------|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| I | Tekući izdaci | 2.400.00 | 1.447.383 | 0 | 0 | 1.447.383 | 640.841 | 806.542 | 44,28 |
| 1. | Plaće uposlenih | 1.590.422 | 657.636 | 0 | 0 | 657.636 | 462.811 | 194.825 | 70,37 |
| 2. | Naknade troškova zaposlenih | 287.678 | 129.535 | 0 | 0 | 129.535 | 45.482 | 84.053 | 35,11 |
| 3. | Putni troškovi | 63.000 | 63.000 | 0 | 0 | 63.000 | 7.989 | 55.011 | 12,68 |
| 4. | Izdaci za energiju | 0 | 16.200 | 0 | 0 | 16.200 | 6.598 | 9.602 | 40,73 |
| 5. | Izdaci za komunalne usluge | 124.000 | 124.000 | 0 | 0 | 124.000 | 19.801 | 104.199 | 15,97 |
| 6. | Nabavka materijala | 47.000 | 47.000 | 0 | 0 | 47.000 | 29.477 | 17.523 | 62,72 |
| 7. | Izdaci za usl. prevoza i goriva | 88.000 | 88.000 | 0 | 0 | 88.000 | 4.344 | 83.656 | 4,94 |
| 8. | Unajmljivanje imovine i oprem. | 0 | 2.112 | 0 | 0 | 2.112 | 0 | 2.112 | 0,00 |
| 9. | Izdaci za tekuće održavanje | 65.000 | 65.000 | 0 | 0 | 65.000 | 9.914 | 55.086 | 15,25 |
| 10. | Izdaci za osiguranje | 4.900 | 24.900 | 0 | 0 | 24.900 | 3.921 | 20.979 | 15,75 |
| 11. | Ugovorene usluge | 130.000 | 230.000 | 0 | 0 | 230.000 | 50.504 | 179.496 | 21,96 |
| II | Tekući grantovi | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| III | Kapitalni izdaci | 0 | 552.655 | 0 | 0 | 552.655 | 127.621 | 425.034 | 23,09 |
| 1. | Nabavka građevina | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 2. | Nabavka opreme | 0 | 552.655 | 0 | 0 | 552.655 | 127.621 | 425.034 | 23,09 |
| 3. | Nabavka ostalih stalnih sred. | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| IV | Programi posebne namjene | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | Izrada studija po sektorima | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | Promotivni material | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | Učešće na skupovima | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| V | SVE UKUPNO (I - IV) | | 2.000.038 | 0 | 0 | 2.000.038 | 768.462 | 1.231.576 | 38,42 |
| | Broj zaposlenih | | 31 | | | 31 | 16 | | |

Uvažavajući činjenicu da Tužilaštvo u 2003. godini nije bilo u mogućnosti adekvatno planirati budžet, iz razloga što je u ovoj godini tek formirano i počelo sa radom, Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da ubuduće planiranju i izvršenju budžeta posveti punu pažnju.



2.3. Računovodstvo

Izvršili smo reviziju godišnjih finansijskih izvještaja Tužilaštva za 2003. godinu, sa posebnim težištem na tekuće izdatke, kapitalne izdatke, popis, te pribavili dovoljno dokaza za njihovu ocjenu.

2.3.1. Finansijski izvještaji

Revizija je utvrdila da finansijski izvještaji Tužilaštva ne odražavaju istinit i fer pregled za sljedeće pozicije:

- Ukupna vrijednost aktive na dan 31.12.2003. godine treba da iznosi 272.974,67 KM i ista se sastoji od:
 - stalna sredstva - oprema 170.223,80 KM
 - stalna sredstva - sredstva u pripremi m/v 96.429,25 KM
 - investiciona ulaganja u građevinske objekte 11.928,12 KM
 - novčana sredstva – blagajna 4.393,50 KMU Bilansu stanja iskazana je vrijednost aktive u iznosu od 4. 393,00 KM.
Također smo ustanovili da u Bilansu stanja nisu iskazani izvori sredstava u iznosu od 278.581,17 KM.
- U izvještajima "Iskaz o kapitalnim izdacima i finansiranju" i u "Godišnji iskaz o izvršenju budžeta" pogrešno su iskazani podaci na kontu Izdaci za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 127.621 KM, a trebalo je evidentirati iznos od 136.338,12 KM.
- U Godišnjem izvještaju o investicijama za 2003.godinu pogrešno su iskazana ukupno isplaćena sredstava za investicije u iznosu od 127.621,00 KM. umjesto u iznosu od 136.338,12 KM. Na taj način su izdaci za investicije potcijenjeni za razliku u iznosu od 8.717,12 KM.
- Revizija je utvrdila da Tužilaštvo u poslovnim knjigama nije knjižilo sredstva donirana od Vlade Španije. Radi se o doniranim sredstvima procijenjene vrijednosti od cca 125.000 KM.

Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da bez odlaganja provede potrebne ispravke knjiženja (na sredstvima i na izvorima sredstava) kako bi početna stanja u glavnoj knjizi za 2004. godinu bila istinita i tačna. Donirana sredstva uredno evidentirati u poslovnim knjigama u skladu s računovodstvenim pravilima i praksom.

Tužilaštvo je dužno voditi računovodstvo i sačinjavati finansijske izvještaje u skladu s računovodstvenim standardima i načelima.

2.3.2. Nabavka sredstava

Revizijom smo utvrdili da su nabavke stalnih sredstava, za testirani uzorak, knjižene na rashode umjesto na stalna sredstva. Navodimo sljedeće primjere nabavke opreme na osnovu ponuda broj: 5/2003 u vrijednosti od 2.987 KM i 128/2003 u iznosu od 3.794,00 KM i račun 68/2003 u iznosu od 1.100 KM od firme Klari.

Ovim knjiženjima precijenjeni su troškovi, a potcijenjena su stalna sredstva i izvori stalnih sredstava. Također smo ustanovili da nabavke nisu knjižene na osnovu originalne dokumentacije kako to nalažu računovodstvena pravila i ustaljene prakse.

Ured za reviziju sugeriše Tužilaštvu da sva knjiženja vrši na osnovu originalne i vjerodostojne dokumentacije i u skladu sa računovodstvenim pravilima i ustaljenim praksama.



2.4. Popis sredstava i izvora sredstava

Kontrolom izvršenog popisa sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu, utvrdili smo da popis nije u cijelosti urađen u skladu sa ustaljenom praksom i propisima koji regulišu ovo područje. To se, prije svega, odnosi na sljedeće:

- Tužilaštvo nije donijelo Upustvo o načinu popisa sredstava i izvora za 2003. godinu.
- Komisija za popis nije izvršila popis obaveza Tužilaštva na dan 31.12.2003. godine, iako je Odlukom o formiranju zajedničke komisije bilo naloženo da se izvrši i ovaj popis.
- Obračun amortizacije nije vršen u skladu sa računovodstvenim standardima. Amortizacija je obračunavana za cijelu godinu ne vodeći računa o datumu nabavke stalnog sredstva.
- Popisne liste na kojima je obračunata amortizacije nisu zbrojene i nije utvrđen ukupan iznos obračunate amortizacije za popisana stalna sredstva. Također, obračun amortizacije nije proknjižen u poslovnim knjigama.
- U knjizi stalnih sredstava, sredstva su upisana na pojedinim stavkama grupno bez inventarnih brojeva. Tako je na rednom broju 11. upisano 44 fotelje, ili na rednom broju 41. upisano je 24 PC računara bez opisa o kakvom se računaru radi.
- U knjizi stalnih sredstava pod rednim brojem 46. upisana nabavna vrijednost telefonske centrale je niža od cijene koja je plaćena firmi 'POLET' d.o.o. Sarajevo. Računovodstveni standardi jasno su propisali da u vrijednost stalnog sredstva ulaze svi troškovi koji su vezani za stavljanje tog sredstva u upotrebu.
- Također je konstatovano da komisija za popis nije izvršila sravnjenje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem i iskazala stvarne viškove i manjkove po popisu. (Npr. u knjizi stalnih sredstava evidentirano 26 čilima a u Otpremnici dobavljača stoji 29 čilima)

Ured za reviziju preporučuje Tužilaštvu da detaljno analizira popis, usaglasi stvarno sa knjigovodstvenim stanjem i provede potrebna knjiženja.

Tužilaštvo je dužno provoditi popis u skladu sa propisima koji definišu ovu oblast, sa ciljem da u godišnjim finansijskim izvještajima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obaveza i potraživanja.



3. KORESPONDENCIJA

Tužilaštvu je dana 07.06.2004. godine uručen Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. Tužilaštvo je 15.06.2004. godine dostavilo komentare i primjedbe na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji za 2003. godinu. Reviziji nisu dostavljeni novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prilikom sačinjavanja Izvještaja i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji.

vršilac dužnosti generalnog revizora

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina